

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 211g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ

*(interdicția suspendării executării unor hotărâri ale Agenției Naționale pentru
Reglementare în Energetică)*

CHIȘINĂU

10 aprilie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, Președinte
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 25 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 aprilie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, adoptat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, ridicată de dl Artur Pantaziev, administrator al SC „Natural Gaz D.C.” SRL, parte în dosarul nr. 3r-269/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de un complet de judecători de la Curtea de Apel Centru format din domnul Ghenadie Mîra și doamnele Victoria Sîrbu și Angela Braga.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2022, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a aprobat costurile anuale ale stocurilor de securitate și contribuțiile lunare ale furnizorilor de gaze naturale. Lista furnizorilor de gaze naturale, cota de piață a acestora și contribuția financiară lunară a fiecărui furnizor de gaze naturale sunt stabilite în Anexa la Hotărârea menționată *supra*.

4. La 16 noiembrie 2023, SC „Natural Gaz D.C.” SRL (în continuare, *Natural Gaz*) a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare, ANRE) pentru anularea Hotărârii nr. 649 din 27 octombrie 2023 și a anexei la această hotărâre în partea referitoare la contribuția sa financiară. Totodată, reclamanta a cerut suspendarea executării Hotărârii menționate și a anexei la ea, în partea referitoare la obligația *Natural Gaz* de a achita, începând cu 1 noiembrie 2023, contribuția financiară lunară în mărime de 759 629 lei, dată fiind cota de piață de 2,43%.

5. Prin Încheierea din 27 noiembrie 2023, Judecătoria Chișinău a dispus suspendarea executării Hotărârii ANRE nr. 649/2023 și a anexei la ea în partea

referitoare la obligația *Natural Gaz*. Această Încheiere a fost menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2024.

6. La 18 decembrie 2023, ANRE a adoptat Hotărârea nr. 773, prin care a modificat Hotărârea ANRE nr. 649/2023 și anexa respectivă și, *inter alia*, a exclus din anexă mai mulți furnizori de gaze naturale, inclusiv *Natural Gaz*, și contribuția financiară lunară care le revenea acestora. *Natural Gaz* a contestat și acest act administrativ, solicitând suspendarea executării acestuia.

7. Prin Încheierea din 9 aprilie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a dispus suspendarea executării Hotărârii ANRE nr. 773/2023 în partea referitoare la *Natural Gaz*, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

8. Nefiind de acord cu această încheiere, la 23 aprilie 2024, ANRE a formulat un recurs.

9. În procesul examinării recursului, la 23 septembrie 2024, *Natural Gaz* a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ.

10. Printr-o încheiere din 7 octombrie 2024, Curtea de Apel Centru a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

[...]”

12. Prevederile relevante ale Codului administrativ al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, sunt următoarele:

Articolul 214

Suspendarea executării actului administrativ individual contestat

„[...]”

(9) Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică:

a) privind retragerea licențelor pentru nerespectarea de către titularii de licențe din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport, precum și hotărârile adoptate în scopul asigurării continuității în activitatea de transport al gazelor naturale;

b) adoptate în temeiul art.81¹ alin.(1) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică;

c) adoptate în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

[Articolul 214 alin. (9) în redactarea Legii pentru modificarea unor acte normative nr.125 din 30 mai 2024]

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției afirmă că, potrivit articolului 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, odată atacate în procedura contenciosului administrativ, hotărârile ANRE adoptate pe baza articolului 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale nu pot fi suspendate.

14. În opinia autorului sesizării, pe de o parte, la adoptarea prevederii contestate, Parlamentul a încălcat principiul separației puterilor în stat și, contrar articolelor 6 și 114 din Constituție, s-a substituit puterii judecătorești atunci când i-a interzis instanței de judecată să suspende hotărârile ANRE în discuție. De asemenea, autorul susține că prevederea contestată se referă doar la cazul său și îi încalcă accesul liber la justiție.

15. Pe de altă parte, autorul sesizării susține că Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale nu respectă exigențele articolelor 9 și 126 din Constituție, deoarece nu prevede măsuri compensatorii și garanții adecvate în cazul în care hotărârea ANRE va fi anulată de către instanța de judecată. Din acest motiv, autorul sesizării menționează că Legea nr. 108/2016 îi afectează dreptul la proprietatea privată.

16. Totodată, autorul sesizării notează că nu contestă Legea respectivă în partea în care reglementează generarea unor stocuri de securitate pe baza principiului solidarității. Totuși, statul trebuie să respecte toate standardele Uniunii Europene și să transpună, în mod fidel, toată legislația Uniunii Europene referitoare la piața gazelor naturale.

17. În opinia autorului excepției, prevederile contestate sunt contrare articolelor 6, 9, 20, 23, 46, 54, 114 și 126 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

18. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul administrativ, ține de competența Curții Constituționale.

20. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

21. Curtea observă că, în argumentele sale, autorul sesizării a criticat articolul 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, precum și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Totuși, Legea nr. 108/2016 nu formează obiectul prezentei sesizări, iar criticile formulate în această parte nu vor fi reținute.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, care nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Această normă stabilește că nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică adoptate pe baza articolului 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

23. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ care are ca obiect examinarea unei cereri de recurs împotriva unei încheieri judecătorești, prin care s-a suspendat executarea unei hotărâri ANRE adoptate pe baza articolului 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Curtea admite că instanța de recurs ar putea avea în vedere articolul 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ în cauza pe care o examinează.

Totodată, Curtea notează că aplicabilitatea legii procedurale civile în timp ține de competența instanțelor de judecată.

24. Autorul invocă incidența articolelor 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 9 (*principiile fundamentale privind proprietatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*calitatea legii*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 114 (*înfăptuirea justiției*) și 126 (*economia*) din Constituție.

25. Curtea constată că articolul 214 alin. (9) din Codul administrativ interzice suspendarea doar a unor hotărâri ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, care se referă exclusiv la domenii de importanță pentru securitatea statului precum asigurarea populației cu gaze naturale și energie electrică. Având în vedere necesitatea consolidării securității energetice a statului, asigurării alimentării continue și fiabile a consumatorilor cu gaze naturale, precum și alinierea Republicii Moldova la politicile și cadrul normativ al Uniunii Europene, legislatorul a reglementat modul de creare și menținere a stocurilor de securitate de gaze naturale, precum și a delegat Guvernului și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică competențe privind determinarea cantității de gaze naturale care formează stocurile de securitate, termenul de creare a stocurilor, subiectele care pot fi obligate să participe la crearea stocurilor, modul de determinare, de plată și de recuperare a contribuțiilor financiare ale subiecților care participă la crearea stocurilor de gaze naturale (a se vedea articolul 108¹ din Legea nr. 108/2016).

26. Pornind de la importanța domeniului pentru securitatea energetică a statului, legislatorul a întreprins și măsuri procedurale extraordinare și a interzis suspendarea executării Hotărârilor ANRE ce se referă la determinarea mărimii, modului și termenelor de plată a contribuțiilor financiare ale furnizorilor de gaze naturale la crearea și menținerea stocurilor de securitate (a se vedea alineatul (5) din articolul 108¹ al Legii nr. 108/2016). Curtea reține că articolul 108¹ alineatul (5) din Lege este aplicabil tuturor cazurilor similare, iar autorul sesizării nu critică Legea respectivă în partea în care reglementează generarea unor stocuri de securitate pe baza principiului solidarității.

27. Cu referire la criticile raportate la accesul liber la justiție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la un proces echitabil, cu toată ponderea pe care i-o dau articolele 6, 20 alin. (1) și 114 din Constituție, trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței dreptului, potrivit căruia toți justițiabilii trebuie să aibă parte de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și apere drepturile cu caracter civil (HCC nr. 20 din 26 septembrie 2019, § 47). Fiecare persoană are dreptul de a-și prezenta cererea privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unui tribunal (a se vedea *Al-Dulimi și Montana Management Inc. v. Elveția* [MC], 21 iunie 2016, § 126).

28. Privită în mod separat, imposibilitatea suspendării executării hotărârilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică adoptate pe baza articolului 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 nu afectează, la modul abstract, dreptul persoanei la un proces echitabil. Din perspectiva articolului 20 din Constituție și a articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor omului, dreptul fundamental în discuție pe care îl au persoanele este un drept la (i) „judecarea cauzei în mod echitabil și public”, (ii) „în termen rezonabil” și (iii) de către o instanță care este „independentă”, „imparțială” și „instituită de lege”. Aceste condiții nu impun instituirea unei proceduri de suspendare a hotărârilor ANRE. Posibilitatea

suspendării unor acte ale autorităților publice poate fi dedusă sau presupusă a fi necesară din perspectiva dreptului la un proces echitabil dacă acest drept nu ar putea opera sau funcționa fără ea (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 20 din 26 septembrie 2019, § 48).

29. Dreptul la un proces echitabil poate exista, opera sau funcționa fără instituția suspendării. Sub acest aspect, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că procedurile preliminare, cum sunt cele care vizează instituirea unei măsuri provizorii ca suspendarea, nu sunt considerate, în mod obișnuit, ca stabilind drepturi și obligații cu caracter civil și, prin urmare, nu intră în câmpul de protecție al articolului 6 din Convenție. Totuși, în anumite cazuri, Curtea Europeană a aplicat articolul 6 în privința procedurilor provizorii, în special pentru că acestea soluționau în mare măsură acțiunea principală și erau decisive pentru drepturile cu caracter civil ale reclamantului (a se veda *Micallef v. Malta* [MC], 15 octombrie 2009, § 75 și jurisprudența citată acolo). Aplicabilitatea dreptului la un proces echitabil în cazul procedurilor provizorii depinde de următoarele condiții: în primul rând, dreptul în discuție trebuie să aibă un caracter civil, atât în cadrul procedurilor principale, cât și în cadrul procedurilor de suspendare. În al doilea rând, trebuie analizate natura măsurii provizorii, obiectul și scopul ei, precum și efectele în privința dreptului în discuție. În cazul în care o măsură provizorie va fi considerată decisivă pentru a determina dreptul sau obligația cu caracter civil, în ciuda duratei perioadei în care este în vigoare, articolul 6 va fi aplicabil (*Kübler v. Germania*, 13 ianuarie 2011, § 47).

30. Prin urmare, pentru a se putea susține încălcarea articolului 20 din Constituție în fața Curții Constituționale, trebuie să se constate afectarea caracterului echitabil general al procedurilor, prin existența unor norme legale, un criteriu fundamental pe care autorul sesizării trebuia să-l demonstreze. Astfel, eventuala existență a unei obligații pozitive a statului de a garanta dreptul de a cere suspendarea hotărârilor ANRE adoptate pe baza articolului 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016, de către persoanele vizate, poate fi invocată numai dacă lipsa unui drept de a cere suspendarea ar prejudicia dreptul de proprietate, prejudiciu care ar deveni ireversibil și cu puține oportunități de redresare (a se vedea HCC nr. 20 din 26 septembrie 2019, §§ 49, 50).

31. Așadar, Curtea va examina dacă legislația relevantă oferă la prima vedere garanții procedurale care să le permită autorităților să administreze în mod echitabil cazurile din perspectiva dreptului de proprietate (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 20 din 26 septembrie 2019, § 52).

32. În acest context, Curtea subliniază că articolul 224 alin. (2) din Codul administrativ prevede că în cazul în care la momentul anulării actului administrativ individual de către instanță acesta este deja executat, instanța dispune, la cerere, întoarcerea executării, în măsura în care ea este real posibilă. Curtea reține că posibilitatea reparării prejudiciului material provocat prin actul declarat ilegal reprezintă o garanție procedurală suficientă pentru a nu fi încălcat dreptul de proprietate (a se vedea HCC nr. 20 din 26 septembrie 2019, § 57).

33. Mai mult, potrivit articolului 2006 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal se repară integral de autoritatea publică.

34. Prin urmare, legislația prevede garanții procedurale suficiente în vederea recuperării prejudiciului material provocat prin actul administrativ ilegal constatat pe cale judiciară.

35. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, ridicată de dl Artur Pantaziev, administrator al SC „Natural Gaz D.C.” SRL, parte în dosarul nr. 3r-269/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău 10 aprilie 2025
DCC nr. 46
Dosarul nr. 211g/2024*